

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

34 762 01 Szociális gondozó és ápoló

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: A bentlakásos szociális intézményben ellátott napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése, indoklása

**A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő: 15 perc, válaszadási idő: 30 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%**

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tétteleit a 1745-10/2014 számon kiadom.

Jóváhagyta:

**Gerencsér Balázs
főosztályvezető**

2014

NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET

Érvényes: 2014.01.15-től

Szakképesítés: 34 762 01 Szociális gondozó és ápoló

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: A bentlakásos szociális intézményben ellátott napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése, indoklása

A vizsgafeladat ismertetése: Gondozási-ápolási tevékenység folyamatának bemutatása és értékelése központilag összeállított szóbeli tételsor alapján.

A feladatsor 1-20-ig számozott vizsgakérdéseit ki kell nyomtatni, ezek lesznek a húzótételek, amelyek tanári példányként is használhatóak.

A tételekhez segédeszköz nem használható.

A tételsor a 37/2013. (V.28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Mutassa be az ön által megismert gyakorlóintézmény helyét, szerepét a szociális ellátó rendszerben és az ott működő szakmai teameket! Milyen lehetősége volt a gondozó-ápoló munkát végző szakmai teamben való munkára?

Információtartalom vázlata

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A munkacsoport kialakításának szempontjai, és összetétele
- Feladatmegosztás és kompetenciák a szakmai teamben
- A problémamegoldás folyamata a szakmai teamben
- A gyakorlóintézményben működő szakmai teamek bemutatása
- A team munka jelentősége a gondozási tevékenységben, hatása a teamben dolgozókra
- Gyakorlati tapasztalatok a szakmai teamek működéséről
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember gondozásában részvevő szakmai team összetétele
- A team tagjai közötti feladatmegosztás, az Ön szerepe a gondozói teamben

2. Értelmezze a Maslow-féle szükséglet piramis rendszerét! Mutassa be egy a gyakorlat során megismert idős ember szükségleteit és a hiányok listáját!

Információtartalom vázlata:

- Az alapvető emberi szükségletek
- Az emberi szükségletek hierarchiája, egymásra épülése
- A szükségletpiramisban bemutatott egyes szükségletek tartalma
- A humán-ökorendszer, mint természetes támasz
- A humán-ökorendszer, mint problémaforrás
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- A krónikus betegségben szenvedők sajátos szükségletei
- A kielégítetlen szükségletek listája
- A kielégítetlen szükségletek, a hiányok következményei
- A szociális gondozó és ápoló feladatai a szükségletek felmérésében

3. Mutassa be és értelmezze az időskor pszichés jellemzőit, egy megismert idős ember a szükségleteinek módosulását!

Információtartalom vázlata:

- Az időskorú ember pszichés jellemzői
- A szükségletek változása az időskorban
- A biztonság fontossága az idős emberek életében
- A kapcsolati szükségletek módosulása időskorban
- A kiszolgáltatottság és annak kompenzációs lehetőségei időskorban
- A szerepek változása időskorban
- A szükségletek felmérésének módszerei
- A családi kapcsolatok feltérképezésének módja
- Az intézményi kapcsolatok feltérképezésének módja
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A gondozó feladatai a szükséglet-kielégítés segítésében

4. Mutassa be a gyakorló intézményben megismert gondozott szükségleteit! Genogram és az ecomap segítségével mutassa be a gyakorlat során megismert ellátott családi és intézményi kapcsolatait, valamint a kapcsolattartás lehetőségeit!

Információtartalom vázlata:

- A szükségletfelmérés módszerei
- A genogram bemutatása a megismert ellátott családi kapcsolatairól
- Az ecomap bemutatása az intézményben megismert ellátott kapcsolatairól
- A szociális gondozó és ápoló feladata a szükségletfelmérésben
- A kapcsolattartás formái és lehetőségei az intézményben
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A szükségletek listája
- A szociális gondozó és ápoló feladata a kapcsolattartás segítségével

5. Készítse el a gyakorlat során megismert házi segítségnyújtásban részesülő idős ember problémáinak és erőforrásainak listáját! Mutassa be az idős embernél végzett gondozási-ápolási tevékenységet és annak dokumentálását!

Információtartalom vázlata:

- Az idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A családi kapcsolatok feltérképezésének módja
- A problémák listája
- Az erőforrás fogalma
- Az ellátott erőforrásai
- Az erőforrások listája
- A szociális gondozó és ápoló által végzett feladatok
- Az ápolás-gondozás dokumentálása a házi segítségnyújtás során

6. Mutassa be a gondozási terv készítésének fő szempontjait, valamint a gyakorlat során a kiválasztott idős ember ellátására készített gondozási tervet, és értékelje annak végrehajtását!

Információtartalom vázlata:

- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A gondozási terv készítésének jogszabályi előírásai
- A gondozási tervhez kötött gondozási formák meghatározása
- A gondozási terv típusai
- A gondozási terv készítésének célja, és a készítésében közreműködők köre
- A gondozási terv tartalmi elemei
- A gondozási terv készítésének szabályai
- A gondozási terv felülvizsgálata
- A szociális gondozó és ápoló feladata a gondozási terv elkészítésében

7. Készítsen gondozási és rehabilitációs tervet a tanulásban akadályozott, intézményben élő ellátott részére! Mutassa be a fogyatékkal élők érdekérvényesítésének lehetőségeit!

Információtartalom vázlata:

- A fogyatékossgal élők bentlakásos intézményének típusai, feladatai
- Az Ön által megfigyelt ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt ember fogyatékossgából adódó sajátos szükségletei
- A tanulásban akadályozott személyek társadalmi pozíciójának sajátosságai
- A tanulásban akadályozott személyek életvezetéséhez szükséges segítségnyújtás
- Tanulásban akadályozott személy életvezetéséhez szükséges gondozási feladatok felmérése, és tervezése
- A fogyatékos személy önrendelkezése, önérvényesítési lehetősége a gondozás és ápolás során
- A tanulásban akadályozott személyek érdekképvisellete
- Érdekvédelmi fórumok, szervezetek

8. Értelmezze az intézményi ellátási körülmények és az ellátott viselkedésének pszichológiai összefüggéseit! Hogyan segítheti a szociális gondozó és ápoló az idős emberek beilleszkedését a bentlakásos intézmény viszonyai közé?

Információtartalom vázlata:

- Az intézményi ellátás előnyei, hátrányai a szükséglet-kielégítés szempontjából
- Az önállóság lehetőségei a bentlakásos szociális intézményekben
- A személyre szóló bánásmód lehetőségei a bentlakásos szociális intézményekben
- A presztízsvesztés elfogadásának nehézségei
- Az önmegvalósítás lehetőségei a bentlakásos szociális intézményekben
- A hospitalizáció fogalma, és elkerülésének lehetőségei
- A bentlakásos intézmény szerepe a gondozott fogadásának előkészítésében
- Az idős emberek beilleszkedési nehézségei
- Az Idősek Otthona által nyújtott ellátások
- A szociális gondozó és ápoló feladata a beilleszkedés segítésében

9. Mutassa be a demenciában szenvedő emberek körül végzendő gondozási, ápolási feladatokat! Készítsen heti foglalkoztatási tervet a demens személyek bentlakásos intézményében lakó ellátottak részére!

Információtartalom vázlat:

- A demencia okai, előfordulási gyakorisága
- A mai magyar társadalom viszonya az idős emberhez, az időskori problémákhoz
- Az emberek leépülési folyamatának pszichés jellemzői, és szomatikus megnyilvánulásai
- Az Ön által megfigyelt ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A demenciában szenvedő beteg ellátásának területei, fokozatai,
- A demenciában szenvedő beteg bevonása a gondozási-ápolási munkába
- A demenciában szenvedő beteg jogainak képviselője
- A foglalkozás és foglalkoztatás jelentősége, formái a demens személyek bentlakásos intézményében
- A foglalkozás/foglalkoztatás személyi, tárgyi és elhelyezési feltételei a demens személyek bentlakásos intézményében
- A foglalkozási terv bemutatása
- A szociális gondozó és ápoló feladata a foglalkoztatási terv készítésében
- A demenciában szenvedő emberek körül teremtődő sajátos érdekvédelmi feladatok
- A szociális gondozó és ápoló kompetenciája az ellátottak érdekvédelmében

10. Milyen foglalkozások, aktivizáló tevékenységek szervezése biztosította a gyakorló intézményben az ellátottak fizikai és szellemi képességeinek fenntartását és fejlesztését? Mutassa be a foglalkoztatási terv készítését!

Információtartalom vázlata

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- Az aktivitás szerepe és jelentősége az emberi szükségletek rendszerében
- A foglalkozások, aktivizáló programok formái
- Az aktivizáló programok szervezése
- A foglalkoztatási tervek formái, készítésének szabályai
- A foglalkozások személyi és tárgyi feltételei
- Az aktivizáló programok szervezését segítő és akadályozó tényezők
- Aktív és passzív foglalkoztatás tartalma
- A szociális gondozó és ápoló szerepe az aktivizálásban, a foglalkozások szervezésében, a foglalkoztatásban

11. Értelmezze a haldoklás pszichológiai vonatkozásait, a haldoklás folyamatát! Milyen feladatokat ró a szociális gondozó és ápoló szakemberre a haldokló betegek speciális ápolása-gondozása, a hozzátartozók támogatása?

Információtartalom vázlata

- Halál, a haldoklás megítélése a mai magyar társadalomban
- A haldoklás fázisai
- A haldokló beteg pszichés jellemzői
- A közeledő halál jelei
- A haldokló beteg pszichés támogatásának lehetőségei
- A haldoklók gondozásának korszerű formái
- Haldokló betegek lakásukon, családon belüli ellátása
- Haldokló betegek intézményes ellátásának lehetőségei
- Más szakemberek bevonásának lehetőségei
- A hozzátartozók jelenlétének jelentősége
- Az elhunyt körüli teendők
- A haldokló, az elhunyt hozzátartozóinak támogatása

12. Mutassa be a szociális gondozás során alkalmazható csoportmunka formáit és annak tapasztalatait a gyakorló intézményben!

Információtartalom vázlata:

- A csoport, mint a szociális munka formája
- A csoportok fajtái
- A csoportfejlődés szakaszai
- Szerepek a csoporton belül
- Csoportcélok megfogalmazásának módszerei
- Gondozó lehetőségei a célok elérésében
- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A csoportmunkában megoldható gondozási problémák
- A szociális csoportmunka fázisai
- Az intézményben működő szociális csoportmunkáról szerzett tapasztalatai

13. Értelmezze a kiégés jelenségét és megnyilvánulási formáit a szociális ellátást végzők körében! Mit jelent, és hogyan működik az esetmegbeszélés és a szupervízió?

Információtartalom vázlat

- A segítő személyisége, mint munkaeszköz
- A szociális munkát végzők pszichés megterhelése
- A kiégés tünetei, okai, hatása a segítő munkára
- Az önvédelmi technikák lehetőségei
- A szupervízió fogalma és fajtái
- A szupervízió szerepe a szociális munkában
- Az esetmegbeszélés szerepe a szociális munkában
- Az esetmegbeszélő csoport működése
- Gyakorlati tapasztalatok a gyakorlóintézményben működő esetmegbeszélésről és szupervízióról

14. Mutassa be, hogy az önségítő szervezetek hogyan kapcsolódnak be a gyakorlat során megismert embernél /ellátottnál végzett gondozási munkába!

Információtartalom vázlat

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A gyakorlat során megfigyelt idős ember egészségi, szociális, mentális állapota, problémái
- Az időskorú ember sajátos egészségi, mentális és szociális problémái
- Az Ön által megfigyelt ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- Az Ön által megfigyelt ember fogyatékból adódó sajátos szükségletei
- A segítő kapcsolat kialakítását támogató és akadályozó tényezők
- A komplex gondozás elemei, és érvényesülésük a napi gyakorlatban
- A gondozási módszerek és eszközök megválasztása, gondozási hibák
- A gondozási tevékenység értékelése
- A gyakorlóintézmény kapcsolata a területén működő önségítő csoportokkal
- Az önségítő csoportok szerepe a szociális ellátásban
- A szociális gondozó és ápoló lehetőségei az önségítő csoportok munkájának támogatására

15. Tegyen javaslatokat a bennlakásos intézményben élő idős/fogyatékkal élő ember számára egészséges és biztonságos élettér kialakítására?

Információtartalom vázlat

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A társadalmi- és a tárgyi környezet hatása az emberre
- Az állandóság szerepe az idős/fogyatékossgal élő ember életében
- A biztonság helye az emberi szükségletek rendszerében
- Az egészséges és biztonságos élettér ismérvei
- A megismert idős/fogyatékkal élő ember fizikai környezetének bemutatása
- A gyakorlat során megfigyelt idős/fogyatékkal élő ember egészségi, szociális, mentális állapota
- A közvetlen környezet higiéniája, a szociális gondozó és ápoló támogató szerepe a higiénié megtartásában
- Konkrét javaslatok az idős/fogyatékkal élő ember biztonságos és egészséges élettérének kialakítására

16. Milyen adminisztrációs feladatok kapcsolódnak az idősek és fogyatékkal élők bentlakásos otthonában történő ellátáshoz?

Információtartalom vázlata

- Az idősek és fogyatékkal élők bentlakásos otthonban történő ellátásának célja és tartalma
- A gondozó adminisztrációs feladatai az előgondozás során
- A szükségletfelmérés dokumentumai az idősek és fogyatékkal élők otthonában
- A gondozási terv tartalmi elemei és felülvizsgálatának szabályai
- A napi ápolási-gondozási folyamat rögzítésére szolgáló dokumentáció az idősek és fogyatékosok otthonában
- Az ellátotti elégedettség mérésének dokumentumai

17. Állítsa össze a házi segítségnyújtás gondozási dokumentációját! Ismertesse a gondozási napló és a háztartási napló használatának jelentőségét, vezetésének előírásait és alkalmazásának gyakorlati tapasztalatait!

Információtartalom vázlat

- A házi segítségnyújtás feladatai
- A házi segítségnyújtás előnyei és hátrányai
- A házi segítségnyújtás dokumentumai
- A gondozási napló alkalmazásának jogszabályi háttere
- A gondozási napló szerepe, célja
- A gondozási napló tartalmi elemei
- A gondozási napló vezetésére vonatkozó előírások
- A háztartási napló szerepe és célja
- A háztartási napló tartalmi elemei
- Gyakorlati tapasztalatok a gondozási napló és a háztartási napló vezetésével kapcsolatban

18. Milyen lehetőségeket biztosít a szociális törvény az ellátottak érdekeinek védelmére? Beszéljen a gyakorló intézményben szerzett ez irányú tapasztalatairól!

Információtartalom vázlata

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- Az ellátottak általános és speciális jogai
- Az ellátottak jogait meghatározó jogi szabályozók
- Az érdekvédelem célja, módja, fokozatai
- Az érdekvédelem eszközei
- Az ellátottjogi képviselő feladata és hatásköre
- Egy megismert érdekvédelmi probléma megoldásának bemutatása
- A szociális gondozó és ápoló kompetenciája az ellátottak érdekvédelmében
- A gyakorlat során végzett érdekérvényesítő munka

19. Milyen előírások határozzák meg a gyakorlóintézményben a gondozási munka biztonságos végzését? Hogyan tudta ezt érvényesíteni terepgyakorlati munkája során?

Információtartalom vázlata

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A gyakorlóintézmény tűz- és munkavédelmi szabályzata
- Egyéni védőfelszerelések, védőeszközök
- Gyógyszerek, mérgek, vegyszerek tárolására, nyilvántartására vonatkozó szabályok
- Veszélyes hulladékok; a veszélyes hulladékként kezelt anyagok, eszközök kezelése, a veszélyes hulladékok tárolására vonatkozó előírások
- Elektromos gépek, berendezések rendeltetésszerű használata
- A szociális gondozó feladata baleset, tüzeset észlelése esetén
- A gyakorlati munka során a gondozott, a saját és munkatársai biztonsága érdekében végzett tevékenysége
- Gyakorlati tapasztalatok a biztonságos munkavégzés szabályainak betartásáról

20. Ismertesse a minőségbiztosítás és a szakmai protokollok szerepét, jelentőségét az idősek és fogyatékkal élők ellátásában! Ismertesse a gyakorló intézményben szerzett ez irányú tapasztalatait.

Információtartalom vázlata

- A minőségbiztosítás fogalma, szerepe és jelentősége a szociális ellátásokban
- A szakmai protokoll fogalma, szerepe és jelentősége a szociális ellátásban
- A gyakorlat alatt megismert alapellátási protokollok bemutatása
- A szakmai protokollok és a minőségbiztosítás kapcsolata
- A szociális gondozó és ápoló feladatai a szakmai protokollok alkalmazásában
- A szociális gondozó és ápoló feladatai az ellátottak elégedettségi vizsgálatában